

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 12.2.2013
COM(2013) 69 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**относно прилагането на Регламент (ЕО) № 450/2003 на Европейския парламент и
на Съвета относно индекса на разходите за труд (ИРТ)**

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно прилагането на Регламент (ЕО) № 450/2003 на Европейския парламент и на Съвета относно индекса на разходите за труд (ИРТ)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

С Регламент (ЕО) № 450/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 27 февруари 2003 г. относно индекса на разходите за труд¹ (наричан по-долу „регламентът относно ИРТ“) се създава обща рамка за изготвяне и предаване на съпоставими индекси за разходите за труд в Европейския съюз. Комисията (Евростат) публикува тримесечен бюлетин относно индекса на почасовите разходи за труд². Налице е онлайн достъп до пълните данни с разбивки по икономически дейности и елементи на разходите за труд. Освен данните за индекса се публикуват и тримесечни и годишни темпове на растеж.

През юли 2003 г. Комисията прие Регламент (ЕО) № 1216/2003³, с който определи в поголеми подробности процедурите за предаване на индекса, специфичните (сезонни) корекции, които следва да бъдат направени, и съдържанието на националните отчети за качеството. След това през март 2007 г. Комисията прие Регламент (ЕО) № 224/2007⁴. С него се изменя Регламент (ЕО) № 1216/2003 и се разширява обхватът на индекса на разходите за труд, за да включва икономическите дейности, определени в NACE Rev. 1, раздели Л, М, Н и О. Това разширяване означава, че непазарните услуги, които представляват основната част от посочените раздели и могат да имат динамика, различна от тази на пазарните услуги, също се включват в обхвата на индекса. През август 2007 г. Комисията прие Регламент (ЕО) № 973/2007⁵. С него бяха изменени някои регламенти относно специфични статистически области, сред които индекса на разходите за труд, с цел прилагане на статистическата класификация на икономическите дейности NACE Revision 2.

Съгласно член 13 от Регламент (ЕО) № 450/2003 на всеки две години Комисията внася отчетен доклад пред Европейския парламент и Съвета. В доклада се прави оценка по-специално на качеството на данните за ИРТ. Настоящият доклад се отнася за предаването на данните за ИРТ за периода от референтното трето тримесечие на 2010 г. до второто тримесечие на 2012 г.

¹ *ОВ L 69, 13.3.2003 г., стр. 1.*

² Тримесечният бюлетин се публикува на датите, определени в календара за публикуването; както бюлетинът, така и календарът са достъпни на уебсайта на Евростат (<http://ec.europa.eu/eurostat>).

³ Регламент (ЕО) № 1216/2003 на Комисията от 7 юли 2003 г. за прилагането на Регламент (ЕО) № 450/2003 на Европейския парламент и на Съвета относно индекса на разходите за труд (ОВ L 169, 8.7.2003 г., стр. 37).

⁴ Регламент (ЕО) № 224/2007 на Комисията от 1 март 2007 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 1216/2003 във връзка с икономическите дейности, обхванати от индекса на разходите за труд (ОВ L 64, 2.3.2007 г., стр. 23).

⁵ Регламент (ЕО) № 973/2007 на Комисията от 20 август 2007 г. за изменение на някои регламенти на ЕО относно специфични статистически области, прилагащи статистическата класификация на икономическите дейности NACE Revision 2 (ОВ L 216, 21.8.2007 г., стр. 10).

В приложение I към Регламент (ЕО) № 1216/2003 качеството на индекса на разходите за труд се определя чрез следните елементи: относимост, точност, актуалност и навременност, достъпност и яснота, съпоставимост, съгласуваност и пълнота.

Както и в предишния отчетен период степента на точност, достъпност и яснота остава задоволителна. Поради това акцентът в настоящия доклад се поставя върху извършените подобрения по отношение на относимостта и обхвата, като се разглежда въпросът за съгласуваността с данните от националните сметки и съпоставимостта по отношение на данните с корекции за работни дни. Отделя се специално внимание на проблема с навременността на предаването на данни, както и на отражението на закъснялото предаване на данни върху качеството на публикуваните европейски агрегати.

2. ОБЩ НАПРЕДЪК СЛЕД ПОСЛЕДНИЯ ДОКЛАД

Извършените през 2009 г. основни промени, свързани с въвеждането на новата класификация NACE Rev. 2 и включването в обхвата на непазарните услуги, са описани в доклада от 2010 г.⁶ След последния доклад е постигнат напредък по някои конкретни въпроси.

Като цяло наличието и качеството на индекса на разходите за труд (ИРТ) продължиха да се подобряват. Постигнатият напредък по отношение на наличието на сезонно коригирани данни би могъл да позволи в близко бъдеще сезонно коригираните данни за ИРТ да станат основни референтни данни в бюлетините на Евростат както всички останали макроикономически данни, чиято периодичност е по-малка от една година. Националните отчети за качеството се представяха все по-често навреме и понастоящем почти всички държави членки отчитат метаданните на тримесечна основа, като включват обяснения на промените на данните и предоставят полезна обща информация. Променливостта на индекса намаля, главно поради подобряването на динамичния ред на отработените часове, който продължава да е обект на внимателно наблюдение.

Една от областите, на които беше обърнато повече внимание през последните две години, е съгласуваността на индекса на разходите за труд с други статистически данни за разходите за труд, като се набляга най-вече на тримесечните данни от националните сметки. Съгласуваността беше подложена както на теоретичен, така и на емпиричен анализ, а резултатите бяха обсъдени с държавите членки.

Комисията (Евростат) подобри и наличието на актуални данни за нивата на почасовите разходи за труд посредством използването на оценки, които се основават в голяма степен на индекса на разходите за труд. Отзивите на ползвателите за това нововъведение бяха много положителни. Държавите членки участваха в процеса и бяха обменени съответните впечатления.

Въпреки тези положителни наблюдения все още съществуват някои въпроси, по които са необходими допълнителни усилия от някои държави членки, за да бъде завършен процесът на хармонизиране. Тези въпроси са разгледани по-долу.

⁶ COM(2011) 102.

Държавите членки изградиха и поддържат необходимата инфраструктура за изготвянето на ИРТ, а Комисията (Евростат) запази и подобри своята система за изготвяне с цел приемане, проверка, обработка, съхранение и разпространение на данните за индекса на разходите за труд по начин, съответстващ на изискването за актуалност. Тези процеси, които се прилагат изцяло от 2005 г., подлежат на непрекъснато преразглеждане и актуализиране.

3. ОЦЕНКА НА КАЧЕСТВОТО И ОТРАЖЕНИЕТО ВЪРХУ ЕВРОПЕЙСКИТЕ АГРЕГАТИ

3.1 Относимост

Промените на разходите за труд за отработен час са важен показател за целите на анализа на краткосрочните и средносрочните икономически промени. Комисията и Европейската централна банка са опират на индекс на разходите за труд за отработен час, който показва краткосрочните промени на разходите за труд, за да оценят евентуалния инфлационен натиск, дължащ се на промени на пазара на труда. Индексът трябва да бъде изчисляван своевременно за всяка държава членка, за целия ЕС и за еврозоната. Индексът на разходите за труд е важен и за социалните партньори при договарянето на работната заплата, както и за самата Комисия при наблюдаването на промените на разходите за труд в краткосрочен план. Индексът на разходите за труд (ИРТ) е един от основните европейски икономически показатели (РЕЕИ)⁷.

Освен информация за тримесечните процентни изменения на разходите за труд, измервани чрез ИРТ, все повече се търси информация за разходите за труд в абсолютно изражение (евро за час). През април 2012 г. Евростат публикува за първи път предварителни оценки (за 2011 г.) на почасовите разходи за труд в евро и в национални валути. Тези оценки се основават на сравнителни данни от изследването на разходите за труд за 2008 г., екстраполирани за 2011 г. посредством сезонно некоригираните данни за ИРТ. Оценките са в отговор на голямо търсене от страна на ползвателите на актуална и пълна информация за нивото на почасовите разходи за труд. Комисията получи положителни отзиви за посоченото използване на данните за ИРТ, а няколко ползватели изразиха интерес към получаването на разбивки по раздели от NACE, както и по разходни елементи. С цел посрещане на това търсене Евростат започна изграждането на среда за редовно изготвяне на данни, която да позволи използването в пълна степен на наличната информация от ИРТ. Държавите членки участват и ще продължат да участват в процеса на вземане на всички решения относно подробностите по това публикуване.

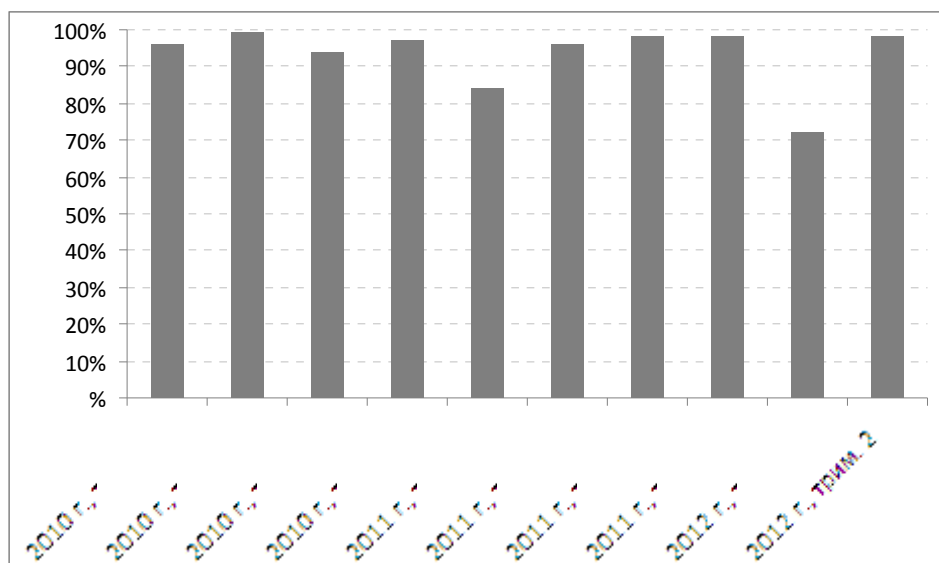
3.2 Навременност и ревизии

Навременността на предаването на данни от страна на държавите членки не се е подобрила след предишния доклад от 2011 г. По различни причини някои държави членки не успяха да предадат ИРТ навреме (70 дни след референтното тримесечие) за някои от тримесечията. Навременността е от изключително голямо значение, тъй като забавянията в предаването на данните означават, че за агрегатите за Европейския съюз и еврозоната трябва да се използват оценки. Това може да доведе до ненужно големи ревизии на по-късен етап. На фигура 1 са показани наличните данни (като дял от

⁷ COM(2002) 661, Съобщение на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно статистиката в еврозоната.

общите нива на разходите за труд в ЕС в евро) за всяко тримесечие към момента на публикуване на бюлетина.

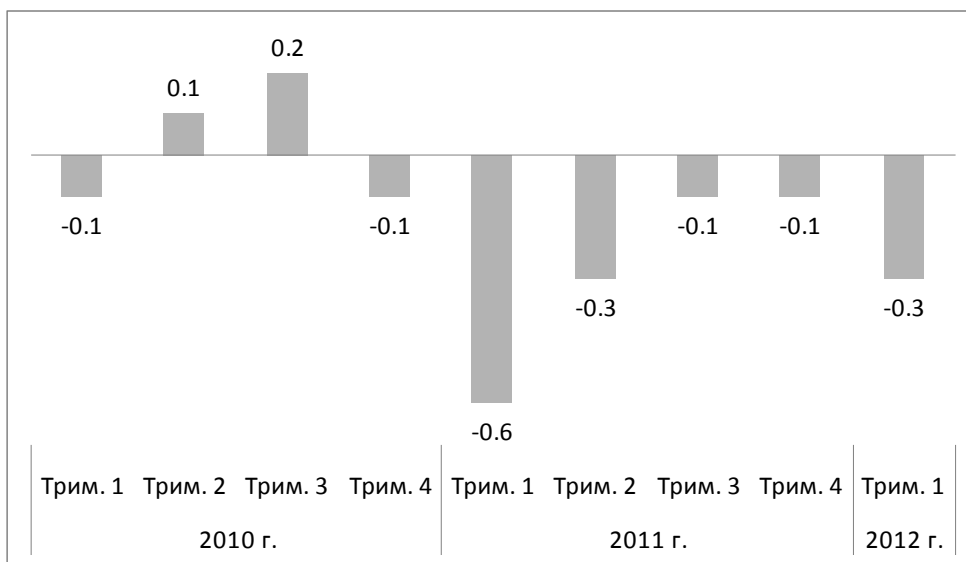
Фигура 1: Налични данни за ИРТ към момента на публикуване на бюлетина, процент от общото ниво на разходите за труд в ЕС в евро

Някои от държавите членки (Германия, Люксембург, Малта, Полша и Обединеното кралство) имаха по един случай на закъсняло изпращане на своите данни в периода от референтното трето тримесечие на 2010 г. до второто тримесечие на 2012 г. Към момента на изготвяне на настоящия доклад никоя от посочените държави членки не беше засегната от структурен проблем по отношение на изготвянето и предоставянето навреме на данните за ИРТ. Белгия и Ирландия не изпратиха навреме данни през съответния период в два случая, а Гърция — в четири случая. Докато пречките за Ирландия и Белгия да изпращат данните навреме са вече отстранени, Гърция, изглежда, е засегната от структурен проблем по отношение на навременното изготвяне и изпращане на данни за ИРТ.

Що се отнася до ревизиите, следва да се отбележи, че ИРТ се съставя от различни променливи (разходи за труд, отработени часове), които могат да се получават от различни източници. Това означава, че по всяко време могат да бъдат направени ревизии, които да засегнат данните за последното тримесечие, за няколко тримесечия или за цели години. Винаги когато бъдат засегнати данните за базисната година, трябва да бъде ревизиран целият динамичен ред. Ревизиите на основния показател за ЕС-27 (годишния темп на растеж) надхвърлиха 0,3 процентни пункта в три случая от първото тримесечие на 2011 г. насам. И в трите случая причина за ревизията е количеството на наличните данни към момента на публикуване на бюлетина. Друг проблем е евентуалното положително систематично отклонение на първите публикувани данни спрямо по-късно предадените данни (вж. фигура 2). Понастоящем Евростат проучва подробно този въпрос, като използва по-дълги динамични редове.

Фигура 2: Ревизия на агрегата за ЕС-27 за раздели В — N на NACE Rev. 2 за периода от референтното тримесечие до второто тримесечие на 2012 г. в процентни пунктове

3.3 Съпоставимост — корекция за работни дни

В член 1 от Регламент (ЕО) № 1216/2003 на Комисията е посочено, че данните за ИРТ се предават в три форми — без корекция за сезонност, с корекция за работни дни и с корекция за сезонност и работни дни. Прилагат се някои изключения, тъй като някои държави членки разполагат с дерогации за предоставянето на сезонно некоригирани данни, а някои държави членки са в състояние да предоставят единствено динамични редове, които обхващат твърде кратък период, за да могат да бъдат сезонно коригирани за раздели O — S на NACE Rev. 2. В същия регламент не се посочва изрично дали корекциите за работни дни и за сезонност трябва да бъдат извършвани по прекия или косвения подход. Косвените корекции се извършват единствено по отношение на основните динамични редове, които след това се използват за съставяне на агрегати от по-високо ниво. Преките корекции се извършват поотделно за всеки динамичен ред, включително агрегатите от по-високо ниво. Всеки от подходите има своите предимства и недостатъци, като и двата се поддържат от наръчника за сезонните корекции на Европейската статистическа система (ЕСС). Държавите членки прилагат и двата подхода при коригирането на ИРТ.

Обикновено двата подхода дават подобни резултати и не възникват проблеми поради избора на единия или другия от тях. Ако обаче изборът на правилния модел за корекция е труден с оглед на променливостта на първичните данни, могат да възникнат проблеми най-често при използването на прекия подход. Възможно е например коригираният индекс на елемента на общите разходи да е по-голям или по-малък от коригирания индекс на всичките му съставни елементи. Поради това Евростат извършва систематична проверка на предоставяните от всички държави членки данни по отношение на съгласуваността на общия индекс и съставните му елементи по раздел на NACE.

Само в един случай несъответствията бяха толкова големи, че се наложи Евростат да не публикува коригираните за работни дни данни за съответните периоди, а да изчисли публикувания годишен темп на растеж на базата на сезонно некоригирани данни. В този случай несъответствията възникнаха поради прилагането на корекция за работни дни към динамичен ред, по отношение на който работните дни не оказваха значимо въздействие.

С цел избягване на подобни случаи в бъдеще Евростат съобщи на съответните държави членки, че корекции следва да бъдат правени единствено ако въздействието на работните дни е статистически значимо.

3.4 Съгласуваност с данните от националните сметки

В годишните отчети за качеството от държавите членки се иска да направят сравнение между темповете на растеж на ИРТ и тези на почасовата компенсация на заетите лица по данни от националните сметки (определение от ESA95). Пълна съгласуваност не може да се очаква. Дори да бъдат използвани почти еднакви определения на разходите за труд, методите на статистическа обработка и източниците на данни се различават помежду си. Освен това събирането на данни за отработените часове е особено трудно и в двете области. Въпреки тези различия степента на съгласуваност (или липсата на такава) между двата вида събиране на данни може да бъде използвана за откриване на потенциални проблеми във всяка от областите. Не всички държави членки изготвят тримесечни данни за компенсацията на заетите лица или за отработените часове в националните сметки. Поради това не е възможно да се направи преглед на съгласуваността за Гърция, Малта, Люксембург, Португалия или Обединеното кралство. Данни за Латвия са налице, но те не могат да бъдат използвани за целите на съгласуваността поради прекъсване на динамичния ред за компенсацията на заетите лица през 2011 г.

За целите на настоящия доклад за качеството Евростат направи сравнение между сезонно некоригираните агрегати за раздели В — N на NACE Rev. 2. В данните от Естония, Ирландия, Испания, Унгария, Полша, Румъния и Словения за поне едно тримесечие имаше големи несъответствия, както и противоположни знаци на темповете на растеж на ИРТ и темпа на растеж на почасовата компенсация на заетите лица, получен от националните сметки. Освен това в данните от България, Чешката република и Швеция имаше сравнително големи несъответствия по отношение на темповете на растеж на ИРТ и на почасовата компенсация на заетите лица.

Евростат извършва и ще продължи да извършва подробен анализ на съгласуваността на данните за ИРТ с данните от националните сметки и изследването на разходите за труд. Резултатите от анализа се обсъждат с държавите членки с цел откриване и решаване на основни проблеми, по-специално по отношение на отработените часове, като крайната цел е подобряването на съгласуваността за всички статистически области.

3.5 Пълнота

Швеция и Финландия също започнаха да предоставят сезонно коригирани данни. След като вече са налице сезонно коригирани данни за всички държави членки, става възможно да бъдат публикувани тримесечни темпове на растеж не само в онлайн базата данни на Евростат, но и в тримесечния бюлетин. Преди обаче да се предприеме такава стъпка, ще бъде направен внимателен анализ на качеството на данните и нуждите на ползвателите.

През септември 2012 г. Евростат публикува за първи път агрегати за ЕС и еврозоната, които включват раздели O — S на NACE Rev. 2. Посочените раздели на NACE обхващат държавното управление, образованието, хуманното здравеопазване и социалната работа, културата, спорта и развлеченията и други дейности. Данни за раздели O — S на NACE Rev. 2 за агрегатите за ЕС и еврозоната са налични от 2008 г.

насам. Те представляват около 30 % от агрегата за ЕС-27 за раздели В — S на NACE Rev. 2 и допълват наличните до момента данни с важна информация. Ползвателите изразяват подчертан интерес към получаването на информация за измененията на разходите за труд в публичния сектор, основната част от които попадат в обхвата на раздел О на NACE Rev. 2 (държавно управление).

Тримесечният бюлетин е изменен, за да показва вече агрегата за раздели В — S на NACE Rev. 2 като основен показател, като продължава да съдържа пълна информация за използвания досега агрегат за раздели В — N на NACE Rev. 2. Освен това в бюлетина се публикуват данни за агрегата за раздели О — S на NACE Rev. 2.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Като цяло качеството на ИРТ продължи да се подобрява след последния доклад през 2010 г., като особено внимание заслужават подобренията по отношение на относимостта и пълнотата. За цялостната полезност на ИРТ допринесе и пълната наличност на агрегати (включително за раздели О — S на NACE Rev. 2). Публикуването на годишни оценки на нивата на разходите за труд на база ИРТ предоставя на ползвателите значителна нова добавена стойност. Навременността на предоставянето на данни от държавите членки все още не е напълно задоволителна, въпреки че единствено при Гърция се наблюдават систематични закъснения. Наложително е държавите членки да продължат да насочват ресурси към прилагането на мерки за навременно предоставяне на данни.

През последните години Комисията (Евростат) редовно призовава държавите членки да полагат по-големи усилия. Въз основа на предоставяните данни и на други национални документи, включително отчетите за качеството, Комисията ще продължи да извършва редовно наблюдение на нерешените проблеми, свързани с неспазване на изискванията и с качеството. Когато желаните подобрения не се осъществяват според планираното, ще бъдат информирани съответните национални органи и Комисията ще предприеме необходимите мерки, за да се осигури спазването на изискванията.